

Bělorusko

V 2015 byl zaznamenán, v souvislosti s poklesem ruské ekonomiky, pokles HDP Běloruska o -3,8 %. Dle predikcí MMF se běloruské ekonomice povedlo znovu nastartovat svůj ekonomický růst v roce 2018. Míra inflace v zemi v roce 2018 dosahovala hodnoty 5,5 % a i přes klesající trend zůstává nadále vysoká. Populace Běloruska čítá 9,5 mil. obyvatel a HDP na obyvatele se pohybuje okolo 6 020 USD. Nezaměstnanost v zemi je vykazována okolo 0,8 %. Bilance běžného účtu Běloruska je dlouhodobě deficitní a v roce 2018 vykazovala hodnotu -1,4 mld. USD.

Ukazatel	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Růst HDP (%)	-2,5	2,4	4,0	3,1	2,5	2,0
HDP/obyv. (USD)	5 022	5 727	6 020	6 372	6 638	6 903
Míra inflace (%)	11,8	6,0	5,5	5,5	5,2	5,1
Nezaměstnanost (%)	1,0	0,8	0,8	0,8	0,8	0,8
Bilance běžného účtu (mld. USD)	-1,7	-0,9	-1,4	-2,5	-1,5	-1,5
Populace (mil.)	9,5	9,6	9,5	9,4	9,4	9,3
Konkurenceschopnost	–	–	–	–	–	–
Exportní riziko OECD	7/7	6/7	6/7	–	–	–

Odhad Mezinárodního měnového fondu

Zdroj: MMF, OECD, WEF

- ▶ Na konci roku 2009 vypršela bilaterální dohoda Evropské unie a Běloruska o obchodu s textilními výrobky. Vzhledem k vytvoření celní unie Ruska, Kazachstánu a Běloruska, v současné době Bělorusko nevidí možnost rozšíření dohody.
- ▶ Bělorusko nefiguruje v žebříčku konkurenceschopnosti, který sestavuje Světové ekonomické fórum (WEF) a stupeň exportního rizika dle OECD je 6/7.

Vývoz ČR do Běloruska 2018 (2017), hlavní sektory

Kód zboží	Název zboží	Stat. hodnota 2018 CZK (tis.)	Podíl z celku (%)	Stat. hodnota 2017 CZK (tis.)	Meziroční nárůst (%)
8517	Přístroje pro vysílání, přijímání hlasu, obrazů ap. dat	1 106 567	15,5	648 187	70,7
8471	Stroje pro automat. zprac. dat, jednotky, snímače ap.	823 331	11,5	669 529	23,0
8413	Čerpadla i se zař. měřícím zdviže na kapaliny	299 461	4,2	223 718	33,9
8424	Mech. přístroje ke stříkání, hasicí přístroje ap.	273 844	3,8	110 050	148,8
8530	El. přístroje signalizační, bezpečnostní nebo pro řízení dopravy	231 508	3,2	50 492	358,5
8537	Tabule, panely, ovládací stoly, pulty, skříně a jiné základny, vybaven	205 977	2,9	49 822	313,4
8419	Stroje ke zpracování materiálů změnou teplot	190 236	2,7	159 241	19,5
8542	Elektronické integrované obvody	180 167	2,5	192 665	-6,5
8431	Součásti jeřábů vozíků ap. buldozerů fréz aj.	179 833	2,5	22 105	713,5
8703	Osobní automobily aj. motorová vozidla pro přepravu osob	162 656	2,3	115 744	40,5
Celkem TOP 10		3 653 580	51,1	2 241 553	63,0
Celkem vývoz		7 149 698		5 202 054	37,4

zdroj: ČSÚ

Dovoz ČR z Běloruska 2018 (2017), hlavní sektory

Kód zboží	Název zboží	Stat. hodnota 2018 CZK (tis.)	Podíl z celku (%)	Stat. hodnota 2017 CZK (tis.)	Meziroční nárůst (%)
2710	Oleje minerální a z ner. živičných ne surové	753 033	26,9	165 784	354,2
7312	Lana kabely pásy aj. splétané z železa oceli	471 073	16,8	430 592	9,4
5402	Příze z hedvábí syntického monofil do 67 dtex	258 246	9,2	222 771	15,9
7217	Dráty z železa oceli nelegované	206 976	7,4	207 120	-0,1
4407	Dřevo rozřezané, štípané, loupané, i hoblov. apod., > 6 mm	116 058	4,1	79 744	45,5
7610	Konstrukce hliníkové části desky profily apod	110 130	3,9	118 183	-6,8
8544	Izolované dráty, kabely aj. izolované el. vodiče vláken	99 373	3,6	96 518	3,0
3909	Pryskyřice aminové fenolické polyuretany	75 753	2,7	38 636	96,1
6807	Výrobky z asfaltu nebo podobných materiálů	75 608	2,7	89 475	-15,5
2703	Rašelina (vč. steliva rašelin) i aglomerovaná	72 159	2,6	45 513	58,5
Celkem TOP 10		2 238 409	80,0	1 494 336	49,8
Celkem dovoz		3 607 848		2 798 441	28,9

zdroj: ČSÚ

Příležitosti pro český export

► Energetický průmysl

Růst energetické nezávislosti a diverzifikace dodavatelů je strategickým cílem pro běloruskou vládu v nadcházejících letech. Bělorusko plánuje v nadcházejících dvou letech snížit podíl Ruska ve svých dovozech energie z 90 % na 70 %. Plánované dokončení výstavby jaderné elektrárny Astravec v roce 2020 a její následná integrace do přenosové soustavy Běloruska přináší exportní příležitosti především v rámci modernizace transformátorových stanic, elektráren a rezervních energetických zdrojů na bázi parních turbín s celkovým instalovaným výkonem cca 800 MW. Rozvoji energetického potenciálu země má napomoci i snaha více využívat domácích zdrojů energie. Klíčovým slovem se stává tzv. zelená energetika. Snaha o větší energetickou soběstačnost a absence vlastního energetického strojírenství představuje šanci pro české firmy v oblasti dodávek zařízení pro vodní a větrné elektrárny. Zvyšuje se poptávka po energeticky efektivních a úsporných technologiích, zejména v komunálním sektoru (v souvislosti s vysokými cenami plynu potenciál u dodávek elektrických kotelen a malých kotelen na místní suroviny – biomasa, rašelina). V tomto vysoce konkurenčním prostředí je však třeba mít vždy na paměti i sílu zahraniční konkurence, zejm. z Itálie a Německa.

► Strojírenský průmysl

Česká republika by se měla primárně soustředit na obory, které generují běloruské ekonomice významné valutové příjmy, z tohoto pohledu se jedná o petrochemický průmysl – běloruské státní podniky v oblasti těžby, zpracování surovin (ropa, plyn), distributory ropy a podniky chemického průmyslu. Strojírenská produkce, tzn. dodávky technologických celků a modernizace průmyslových závodů – zde jsou příležitosti pro české dodavatele znásobené jejich dobrou pověstí. Jedinečnou šanci pro české strojírenské podniky představuje i projekt plošné modernizace klíčového běloruského výrobce zemědělské techniky „MTZ – Holding“ a výrobce největších důlních sklápěčů na světě „BELAZ“.

► Vodohospodářský a odpadní průmysl

V roce 2025 má být završen program rozvoje kvality pitné vody v Bělorusku. V rámci programu vláda avizovala modernizaci čistíren odpadních vod v několika běloruských městech. Příležitosti se otevírají zejména pro účast technických konzultantů, stavebních firem a dodavatelů v očekávaných výběrových řízeních. V letech 2019–2020 se předpokládá realizace 7 projektů financovaných EBRD v rámci 3. etapy Rámcového programu modernizace vodohospodářského sektoru Běloruska ve výši 60 mil. eur. Program se zaměří na modernizaci řady vodohospodářských objektů v Minské oblasti (Žodino, Fanipol, Ljuban, Kleck), Brestské oblasti (Ivanovo, Bereza, Baranoviči), Gomelské oblasti (Vetka) a Mohylevské oblasti (Šklov). Největším projektem pak bude vládou odsouhlasená investice EBRD a EIB za 168 mil. eur do vodohospodářských staveb a zařízení čistíren odpadních vod vodárenského podniku města Minsk. Těndr bude vypsán ve 2. pololetí 2019.

► Zemědělský a potravinářský průmysl

Významnou prioritou běloruské vlády je podpora zemědělství a potravinářského průmyslu. V agrárním sektoru se jedná o zaměření na výstavbu, resp. rekonstrukci farem, vepřinů a modernizaci zpracovatelského průmyslu (v mlékárenství a masném průmyslu). Zejména chov zvířat (farmy, vepřiny) a následná produkce vepřového masa patří mezi priority vládní politiky v souvislosti s nenaplněností ruského trhu

po zavedení sankcí, kam směřuje více jak 97 % běloruského vývozu masa a masné produkce. Investice mají směřovat i do skladovacích prostorů a chladících kompresorových zařízení (např. pro nejmodernější a největší mlékárenský závod v Bělorusku – „Savuškin produkt“). Živočišná výroba a na ni navazující zpracovatelský průmysl patří ke stěžejním perspektivním oborům, které jsou běloruským státem finančně podporovány. Příznivá situace se však může změnit s ohledem na mimořádně nízkou geografickou diverzifikaci dodávek základních druhů zboží, kdy prakticky u všech skupin zboží domínuje Rusko, které v současné době aktivně provádí politiku substituce dovozu potravin.

► **Železniční a kolejová doprava**

V dopravní infrastruktuře, která souvisí i s běloruským vládním Programem rozvoje logistického systému země, je příležitost v nabídce kolejové techniky (komponentů, tj. podvozky, kola, generátory, sedací soupravy apod.). Dovoz může být z běloruské strany podmíněn částečnou lokalizací výroby. Bělorusko si již nyní osvojuje vlastní výrobu podvozků a dalších komponentů v rámci společného podniku se švýcarskou firmou Stadler, tudíž se bude prostor pro české exportéry zřejmě zužovat.

Perspektivní sektor	Konkrétní příležitosti
Energetický průmysl	HS 8406 – Parní turbíny
	HS 8471 – Zařízení pro automat. zpracování dat a jejich jednotky; snímače ap.
	HS 8504 – Elektrické transformátory, statické měniče
Železniční a kolejová doprava	HS 8607 – Části železničních nebo tramvajových lokomotiv nebo kolejových vozidel
	HS 8608 – Kolejový svrškový upevňovací materiál a zařízení; mechanické přístroje a signalizační zařízení
Strojírenský průmysl	HS 8419 – Stroje, laboratorní přístroje, pro zpracovávání materiálů výrobními postupy změnou teploty
	HS 8431 – Části a součásti jeřábů, vozíků, buldozerů, fréz aj.
	HS 8459 – Obráběcí stroje pro vrtání, vyvrtávání, frézování ap., ne soustruhy
Zemědělský a potravinářský průmysl	HS 8434 – Dojící stroje a mlékárenské stroje a zařízení
	HS 8438 – Stroje pro přípravu, výrobu potravin nebo nápojů
	HS 0102 – Živý hovězí dobytek
Vodohospodářský a odpadní průmysl	HS 8414 – Čerpadla vývěvy vzduchové kompresory aj.
	HS 8421 – Odstředivky, odstředivé ždímačky; stroje k filtrování, čištění kapalin nebo plynů
	HS 8481 – Kohouty, ventily ap. zařízení pro potrubí, kotle, vany aj.

Exportní financování

EGAP v Bělorusku v minulých deseti letech pojistil 205 případů v hodnotě 16,6 miliardy korun. Největší zájem měli klienti pojišťovny o pojištění vývozního odběratelského úvěru. S podporou pojištění EGAP firmy nejčastěji vyvážely strojní zařízení pro speciální průmyslová odvětví např. pro potravinářský průmysl, zemědělství, výrobu papíru, petrochemický průmysl.). Mezi hlavní pozitiva Běloruska patří dlouhodobě výborné platební zkušenosti ECAs OECD a přetrvávající finanční a ekonomická podpora z Ruska. V zemi sice probíhá řada dílčích ekonomických reforem, z hlediska jejich rozsahu a významnosti však stále nejsou dostatečné k samostatnému fungování ekonomiky a splácení veřejného dluhu bez ruské pomoci.